

Ngày 22/8/1945: Sóng cách mạng cuộn cuộn, nhiều tỉnh đồng loạt giành chính quyền

08:55 22/08/2025

Tại Yên Bái, Ban Cán sự Đảng tỉnh Yên Bái tổ chức cuộc mít-tinh quần chúng ở sân Cảng thị xã Yên Bái thu hút gần một vạn người tham dự. Ủy ban nhân dân Cách mạng lâm thời tỉnh Yên Bái làm lễ ra mắt nhân dân; đồng chí Ngô Minh Loan là Chủ tịch, đồng chí Nguyễn Phúc là Phó Chủ tịch.

Thanh niên Tiền phong tại Sài Gòn biểu dương lực lượng trong những ngày Cách mạng Tháng Tám 1945. (Ảnh: Bảo tàng Thành phố Hồ Chí Minh)

Đồng chí Nguyễn Phúc thay mặt Ủy ban nhân dân Cách mạng lâm thời tỉnh tuyên bố xóa bỏ chế độ thực dân phong kiến, công bố chính sách của Mặt trận Việt Minh, kêu gọi nhân dân các dân tộc trong tỉnh đoàn kết ủng hộ, giúp đỡ chính quyền cách mạng sẵn sàng đập tan mọi âm mưu của đế quốc và các thế lực phản động, vượt qua mọi khó khăn gian khổ quyết tâm bảo vệ thành quả cách mạng, từng bước xây dựng cuộc sống mới.

Tại Cao Bằng, buổi sáng, Ủy ban nhân dân lâm thời tỉnh và thị xã tổ chức cuộc tuần hành trên đường phố để biểu dương lực lượng cách mạng, sau đó họp mít-

tỉnh tại chùa Phố Cũ tuyên bố xóa bỏ chính quyền của Nhật và bọn tay sai, thành lập Ủy ban nhân dân lâm thời thị xã.

Nhân dân thị xã Cao Bằng nhiệt liệt chào đón chính quyền cách mạng và Ủy ban nhân dân lâm thời của tỉnh, thị xã ra mắt toàn dân. Đồng thời, ta cử một đoàn đại biểu thay mặt Ủy ban nhân dân lâm thời tỉnh giao thiệp với quân đội Tưởng theo quy chế Đồng minh, nhằm bảo vệ chính quyền cách mạng, bảo vệ nền độc lập tự do mà nhân dân ta vừa giành được.

Tại Hưng Yên, hàng vạn quần chúng được vũ trang súng, dao, mác, gậy mang theo cờ và biểu ngữ, rầm rập tiến vào tỉnh lỵ trong khí thế hùng hục của cách mạng, địch không dám chống cự, ngụy quyền nhanh chóng tan rã...

Đoàn người khổng lồ diễu hành qua dinh tỉnh trưởng rồi tiến vào sân vận động thị xã Hưng Yên tổ chức mít-tinh lớn, tuyên bố xóa bỏ chính quyền địch, thành lập chính quyền cách mạng.

Tại Huế, bừng bừng khí thế, sắc đỏ cách mạng phủ khắp các cơ xưởng hỏa xa, Sở Công chánh... công nhân đồng loạt đứng lên giành quyền làm chủ, xóa bỏ ách thống trị thực dân, phát-xít.

Dưới sự lãnh đạo của Ủy ban khởi nghĩa, nhân dân đã tổ chức nhiều cuộc biểu tình thị uy. Tối hôm đó, Ủy ban khởi nghĩa gửi tối hậu thư buộc Bảo Đại thoái vị, trao chính quyền cho nhân dân và bảo đảm an toàn cho Hoàng tộc.

Trước tình thế không thể đảo ngược, Bảo Đại triệu tập “Nội các lâm thời” thông qua dự thảo thoái vị và tuyên bố giải tán. Đúng 18 giờ, trên Đài phát thanh Huế vang lên lời tuyên bố của Bảo Đại.

Đêm 22/8/1945, thành phố ngập tràn khí thế cách mạng; các đội tự vệ truy bắt Việt gian, bao vây bọn phản động, nhân dân náo nức chờ giờ vùng dậy.

Tại Khánh Hòa, mờ sáng, đồng bào Kinh và đồng bào các dân tộc trang bị giáo mác, gậy gộc, tên, ná, từ Cà Rôm, Hiệp Mỹ, Hiệp Thạnh, Trại Cá, Trà Long, Khánh Cam, Hòa Do, Mỹ Ca, Cồn Ké, theo đường số 1 đổ về Đá Bạc.

Đồng bào làm nghề biển Cam Ranh, Thịnh Xương, Cồn Sung, Bình Ba, Bình Hưng trên hàng chục chiếc thuyền lớn nhỏ giương cờ đỏ sao vàng cùng tiến về Đá Bạc, bao vây chiếm Nha đại diện hành chính và các công sở ngụy quyền.

Viên kiểm lý Tôn Thất Ẩn giao nộp ấn tín, hồ sơ cho cách mạng. Các tên Việt gian phản động đều bị tự vệ bắt giữ. Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời huyện do đồng chí Nguyễn Xuân Cúc làm Chủ tịch ra mắt quần chúng, tuyên bố

xóa bỏ chính quyền bù nhìn, công bố 10 chính sách của Mặt trận Việt Minh.

Tranh sơn dầu tái hiện buổi mít-tinh mừng chiến thắng vào chiều 22/8/1945 của Tỉnh ủy và nhân dân Tân An (trưng bày tại Di tích Nhà Tổng Thận). Ảnh: Cổng thông tin điện tử Tỉnh ủy Long An (cũ)

Tại Tân An, cuộc khởi nghĩa nhanh chóng giành thắng lợi. Buổi sáng, 4.000 quần chúng với tầm vông, giáo mác, khẩu hiệu, cờ đỏ sao vàng từ các quận Châu Thành, Thủ Thừa, tiến về sân đá bóng thị xã, trước dinh Tỉnh trưởng, tham gia cuộc mít-tinh chào mừng cách mạng. Trước đông đảo quần chúng, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời ra mắt nhân dân.

Tại Sài Gòn, Bí thư Tỉnh ủy Nguyễn Văn Trọng và Ủy viên Thường vụ Tỉnh ủy Lê Minh Xuân trực tiếp chỉ huy lực lượng đến tước vũ khí của lính bảo an tỉnh, thu hơn 140 súng. Thanh niên Tiền phong thiết lập trật tự chung toàn thị xã. Tên tỉnh trưởng Thạch trên đường từ Sài Gòn về bị ta đón lõng và bắt giam.

Theo báo Nhân Dân